

בתל אביב יפו

המבקשים:

פורמה-מרון קרן, ת.ז. 028660439

(התובעים)

בשמה וכאפוטרופסית טבעית לקטינים: יהלי ואמה פורמה-מרון

ע"י ב"כ עוה"ד ברק הלוי מ.ר. 19470

מרח' הוברמן 10, תל אביב 64075

טל: 03-6869588; פקס: 03-6869267

וע"י עוה"ד אבנר גבאי

מרחוב הרעות 7 כפר סבא

טל: 077-7664665; פקס: 072-2740912

- נ ג ד -

מדינת ישראל

המשיבה:

רשות האכיפה והגבייה – מערכות הוצאה לפועל

(הנתבעת)

מרח' כנפי נשרים 7, ירושלים

באמצעות ב"כ היועמ"ש לממשלה – בפרקליטות מחוז ת"א

מרח' הנרייטה סולד 1 – ת.ד. 33475, תל-אביב

טל': 03-6970222 03-6970281 פקס: 03-6918541

בקשה לאישור תובענה כתובענה ייצוגית

לפי הוראת סעיף 3(א) והוראת סעיף 11 לתוספת השניה

לחוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006

בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת כדלקמן:

(א) לאשר את התביעה, אשר מוגשת ביחד עם בקשה זו במסגרת התיק העיקרי (להלן: "התובענה"), כתובענה ייצוגית, בהתאם להוראות חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן: "חוק תובענות ייצוגיות").

(ב) להורות על מתן סעדים, כמפורט להלן בבקשה זו.

ואלו נימוקי הבקשה:

פרק א' - רקע

1. המשיבה מפחיתה ומקזזת, שלא כדין, מתשלומי מזונות, המועברים לזכאים במסגרת תיקי הוצאה לפועל לביצוע החלטות ופסקי-דין המחייבים במזונות, אגרה בשיעור 1% מכל תשלום המבוצע באמצעות שוברי תשלום, מבלי ליידע את הזוכים או החייבים על כך, ומבלי להפיק בשל אגרות אלה קבלות תשלום למשלמים.

2. חבות בתשלומי מזונות, זמניים או קבועים, נוצרת מכוח פסיקה של בתי משפט לענייני משפחה או בתי דין דתיים, וגבייתם מתבצעת באמצעות המשיבה.
3. אוכלוסיית הזכאים לדמי מזונות מורכבת ברובה המוחלט מקטינים, נשים עגונות ו/או הורים קשישים ובני משפחה חסרי ישע. מחייתם של הזכאים לתשלומי מזונות תלויה, באופן מובהק, בקבלת תשלומים אלה, וכל הפחתה מתשלומים אלה, מקבלת משמעויות והשלכות חמורות על תנאי חייהם.
4. מודעות המחוקק לחיוניות תשלומי המזונות לקיומם של הזכאים להם, הובילה להוראות חיקוק רבות, שתכליתן: הקלה על גביית חובות מזונות, ומתן מעמד עדיף לחובות אלה על פני חובות אחרים¹.
5. **הוראות הדין, כפי שתפורטנה להלן, קובעות כי חובת תשלום אגרות המשיבה בקשר עם ההוצאה לפועל, חלה על החייבים.**
6. יתר על כן, המשיבה מציגה לציבור הרחב מצג, לפיו תיק הוצאה לפועל לגביית דמי מזונות כרוך באגרת פרוטוקול (שסכומה כיום הוא 22 ₪) בלבד. להלן קטע מהעמוד הרלוונטי באתר האינטרנט של המשיבה:

אגרות ושכר טרחה	
אגרות	
פתיחת תיק שטרות	1.25% מגובה השטר (לרבות הצמדה, ריבית ושכ"ט) ולא פחות מ-154 ₪ ביחיד אגרת פרוטוקול בגובה 22 ₪, סה"כ 176 ₪.
פתיחת תיק פסק דין נספי	1% מגובה קרן פסק הדין (לרבות הצמדה, ריבית הוצאות משפט, שכ"ט בבימ"ש ושכ"ט בהוצאה לפועל), ולא פחות מ-87 ₪ ביחיד אגרת פרוטוקול בגובה 22 ₪, סה"כ 109 ₪.
פתיחת תיק פסק דין- צו עשה	174 ₪. אולם אם פסק הדין סולל בתוכו הן חייב נספי והן צו עשה, האגרה תחושב בנפרד לגבי שני החייבים נשהמינימום הוא 260 ₪.
פתיחת תיק מזונות	אגרת פרוטוקול בלבד בגובה 22 ₪

העתק מעמוד האינטרנט המלא מצורף כנספח מב 1 לתצהיר התומך בבקשה זו.

7. בניגוד להוראות הדין המפורשות ובניגוד למצגי המשיבה, מכל תשלומי המזונות המבוצעים בידי החייבים עבור הזוכים, באמצעות תיקי ההוצאה לפועל, המשיבה מפחיתה סכום בשיעור של 1%, מבלי שהמשיבה טורחת ליידע את הזוכים, ומבלי שמופקות קבלות תשלום בשל כך.
8. בהודעות הזיכוי שמעבירה המשיבה לזוכים בגין התשלומים שביצעו עבור החייבים בתיקי ההוצאה לפועל למזונות, אין כל איזכור או רמז לכך שהתשלום שביצעו החייבים

¹ למשל: סעיף 8 (ב) לחוק הגנת השכר, תשי"ח – 1958; וכן סעיפים 145, 50(ב), 66(א)(2), 71(ב), 74, 74א.

למעשה היה **גבוה** מהסכום הנקוב בהודעה, וכי הופחת על ידי המשיבה סכום כלשהו מהתשלום.

העתקים מהודעות זיכוי שהתקבלו אצל ב"כ המבקשים בעקבות תשלומי שוברים שבוצעו בתיק ההוצאה לפועל, מצורפים לתצהיר התומך בבקשה זו כנספחים מב 2 – מב 6.

9. רק בדפי החשבון לתיק, המופקים על ידי המשיבה לבקשת הצד המעוניין, בקבלת הקהל שבלשכות ההוצאה לפועל (בכפוף לנשיאה באגרת בולים בסך 4 ₪), מתגלה כיצד מכל תשלומי המזונות, המשולמים בשוברים, לטובת תיק ההוצאה לפועל, מקוזזת אגרה בשיעור 1%, כך שהתשלום המועבר מלשכת ההוצאה לפועל לזוכה, קטן ב- 1% מהסכום ששולם על ידי החייב.

העתק מדף החשבון לתיק ההוצל"פ, שהופק במזכירות לשכת ההוצאה לפועל בראשל"צ מצורף לתצהיר התומך בבקשה זו כנספח מב 7

10. לכאורה, נותרת בתיק ההוצל"פ יתרת חוב בגובה האגרה, שניתן לגבותה מהחייב (אם כי, בכפוף לקיזוז אגרה נוספת מהסכום שייגבה, אם וכאשר ייגבה). יחד עם זאת, מנגנון חישוב שכזה, איננו משרת את תכליות החיקוקים, שנועדו להיטיב ולהקל על הזכאים למזונות, אלא מוביל לתוצאה הפוכה, שבה **דווקא הזכאים לתשלומי מזונות, נאלצים לשאת באגרה, על חשבון קרן החוב הפסוק** – וכל זאת, כאשר המשיבה עצמה מפרסמת כאמור בציבור, כי הזוכים בתיקי הוצל"פ למזונות אינם נדרשים לשלם אגרות בהוצאה לפועל, לבד מ"אגרת פרוטוקול" המשולמת בפתיחת התיק ומצטרפת, כדין, לחוב הפסוק.

11. חוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז – 1967 (להלן: "**חוק ההוצל"פ**"), כמו גם התקנות שתוקנו על פיו, מורים כי **האחריות לתשלום האגרה, היתה ועודנה על החייבים**.

12. המשיבה, המתפקדת לצורך ניהול וגביית חובות בתיקי ההוצאה לפועל, כשלוח של הזוכים – מועלת, למעשה, בשליחותה בעניין זה, איננה מעבירה לזוכים את מלוא הסכומים הנגבים על ידה עבורם ואף מוסיפה חטא על פשע, כאשר איננה טורחת ליידע את הזוכים, לאחר מעשה, באמצעות משלוח קבלת תשלום בגין האגרה שגבתה.

13. בעצם יצירת ההטעיה במידע המפורסם על ידה, באי יידוע הזכאים והחייבים בחובת תשלום האגרה ובאי הפקת קבלות תשלום בגין האגרה שקוזה מהכספים שנגבו על חשבון דמי מזונות - מפרה המשיבה הן את חובותיה כשלוח וכנאמן מכוח דין, והן את הוראות החוק המסמך – חוק ההוצל"פ.

14. שיטת ניהול החשבון בתיקי הוצל"פ מזונות, לפיה האגרה הניגבית על חשבון המזונות שמשולמים בשוברים, מוסיפה להיות נקובה בתיק כחוב פסוק – שאם וכאשר ישולם, יחוב אף הוא באגרה - איננה סבירה, ואף מובילה לגביית אגרה עודפת – ללא כל הסמכה והרשאה בדין.

פרק ב' – על פי הדין - אגרות הוצאה לפועל חלות באופן מובהק על החייבים

15. סעיף 9(ב) לחוק ההוצל"פ קובע באופן מפורש, כי:

9. אגרות והוצאות (תיקון: תשמ"ו, תשס"ט) (א) ...

(ב) האגרות וההוצאות לנקיטת הליכים יחולו על החייב, ודין לענין ההוצאה לפועל כדין החוב הפסוק, זולת אגרות והוצאות של הליכים שלדעת רשם ההוצאה לפועל ביקש הזוכה את נקיטתם שלא בתום-לב.

16. המשיבה מוסרת לציבור הרחב מידע מטעה באמצעות אתר האינטרנט שלה, ולפיו גבייה של מזונות באמצעות המשיבה איננה כרוכה, לכאורה, באגרות הוצאה לפועל – מלבד "אגרת פרוטוקול".

17. המידע הנמסר על ידי המשיבה הינו מידע מטעה, שכן תקנות ההוצאה לפועל (אגרות, שכר והוצאות), התשכ"ח-1968 (להלן: "תקנות האגרות בהוצל"פ"), קובעות, כי למעשה קיימת אגרה בעד בקשה לביצוע פסק דין למזונות – ומדובר באגרה דחוייה בשיעור של 1% מהשווי בעת התשלום (סעיף א(4) לתוספת לתקנות האגרות בהוצל"פ).

18. העולה מן המקובץ הוא, כי על פי הוראות הדין קיימת חובה, החלה על החייבים בתיקי הוצל"פ לגביית דמי מזונות, לשלם למשיבה אגרה בשיעור של 1% מכל תשלום שהם מבצעים עבור הזוכים, באמצעות המשיבה.

19. בפועל, במקרה שבו החייב משלם את חוב דמי המזונות בהוצאה לפועל, המשיבה אינה גובה ממנו בנוסף את האגרה, האמורה להצטרף לכל תשלום ותשלום כאמור, אלא מפחיתה מהסכום המועבר לזוכים אחוז אחד בגין אגרה, מבלי להודיע על כך לזוכים ומבלי למסור להם קבלות בקשר עם האגרה האמורה (ואף מבלי ליידע בכך את החייבים).

20. במקרה שהחייבים משלמים את המזונות שנפסקו לחובתם, באמצעות שובר לתיק ההוצאה לפועל (בקופת לשכת ההוצל"פ או בבנק), המשיבה אמנם מקטינה את החוב הנקוב בתיק ההוצאה לפועל רק בגובה הסכום המופחת, המועבר בפועל לזוכה, אולם בעשותה כן, פוגעת בזכותם של הזוכים לקבלת דמי המזונות שנפסקו לטובתם, וכן פוגעת, לכאורה, בחייבים, העשויים לסבור, בצדק – כי ביצעו תשלום מלא, בשעה שלמעשה חובם הנקוב בתיק ההוצל"פ קטן באופן חלקי בלבד.

פרק ג' – חוסר סבירות וחוסר הגיון בדרך הפעולה של המשיבה

21. יוצא, אפוא, כי בניגוד להוראות הדין, גובה המשיבה את האגרה בגין תשלומי מזונות בתיקי הוצאה לפועל, בסופו של יום, דווקא מהזוכים, בהפחתה מסכום החוב הפסוק המשולם להם.

22. התוצאה האבסורדית, המתקבלת מדרך פעולתה של המשיבה היא, כי מצבם של זוכים בתיקי מזונות מורע לעומת זוכים אחרים בהוצאה לפועל, בה בעת שהמחוקק ביקש להיטיב עם זוכים בתיקי מזונות, ולהעדיפם, ולו במידה מסוימת, על פני זוכים אחרים.

23. תוצאה זו מקוממת, לנוכח מיהותם ומאפייניהם של הזוכים בתיקי המזונות.

24. אותו חתך אוכלוסיה, שהמחוקק דווקא ביקש להגן עליו וליתן לו עדיפות מסויימת בהליכי גבייה על פני זוכים אחרים, נמצא מקופח, להלכה ולמעשה, וניזוק דווקא על ידי רשות מרשויות המדינה.

25. אם בכך אין די, הרי שהמשיבה מטעה, כאמור, את הציבור הרחב באמצעות אתר האינטרנט הרשמי שלה, בו היא מציגה מצג שווא, לפיו גביית חוב מזונות באמצעות מערכת ההוצאה לפועל כרוכה באגרת פרוטקול בלבד (שסכומה כיום הוא 22 ₪), ואפילו אגרת הליך המאסר פטורה, כשהמדובר בחוב מזונות (נספח מב 1 לתצהיר התומך בבקשה זו).

26. הנה כי כן, בעוד שהזוכים בתיקי ההוצאה לפועל מוטעים על ידי המשיבה להאמין, כי הם אינם חייבים באגרות הוצאה לפועל בתיקי המזונות (למעט אגרת הפרוטקול), המשיבה גובה בסופו של דבר אגרה בשיעור של 1% מכל תשלום ותשלום המתבצע עבור הזוכים באמצעות מערכות ההוצאה לפועל, מבלי להפיק קבלות תשלום בגין כך. זאת, בשעה שהוראות הדין קובעות במפורש, כי החייבים הם אלו הנושאים בתשלום אגרות ההוצאה לפועל.

27. זאת ועוד, גם סכום האגרה שקוזז על ידי המשיבה ונותר כקרן חוב מזונות בלתי מסולק בתיק ההוצל"פ, מחוייב באגרה בשיעור 1%, לכשמבוצע תשלום על ידי החייב באמצעות שובר לתיק ההוצל"פ. כלומר, נוצר מצב, בלתי ראוי, של גביית אגרה על אגרה.

28. ולבסוף, בהנחה שהחייבים עמדו בתשלומי המזונות שנפסקו כנגדם עד לתום תקופת החבות, ויתרת החוב היחידה שתיוותר בלתי מסולקת בתיקי ההוצל"פ הינה אותה אגרה, שקוזזה בשיעור 1% מהתשלומים שבוצעו, הרי שבמקרים רבים סוגרת המשיבה את תיקי ההוצאה לפועל, אשר יתרת החוב בהם פחתה לכדי עשרות או מאות שקלים בודדות, ומגדירה תיקים אלה כתיקים שהחוב בהם אופס.

פרק ד' – העובדות המצביעות על עילת תביעתם האישית של המבקשים

29. המבקשת גבי קרן פורמה – מרון, ישראלית, גרושה ואם חד הורית לארבעה ילדים קטינים, משני אבות שונים.

30. שני המבקשים הנוספים הינם בנה ובתה הצעירים של המבקשת (ילידי 2007 ו- 2008), אשר מצויים במשמורתה ונולדו לה מבעלה השני לשעבר, הוא החייב במזונות הילדים בתיק הוצאה לפועל מס' 18-00468-09-0 שנפתח בתאריך 1/12/2009 בלשכת ההוצאה לפועל בראשון לציון (להלן: "תיק ההוצל"פ").

31. קרן המזונות החודשית השוטפת בתיק ההוצל"פ, היתה עד לסוף חודש מאי 2010 בסך 4,600 ₪ (צמודה למדד המחירים לצרכן ממועד הגשת התביעה למזונות בבית המשפט לענייני משפחה, ומתעדכנת מדי שלושה חודשים).

32. בעקבות מתן פסק דין בתביעת המזונות בבית המשפט לענייני משפחה ברמת גן, עומדת כיום קרן המזונות השוטפים החודשית ע"ס 4,240 ₪ (צמודה למדד החל מיום הגשת התביעה).
33. בתאריכים 7/2/2010, 9/3/2010, 7/4/2010, 5/5/2010 שילם החייב בתיק ההוצל"פ באמצעות שוברי תשלום 4,600 ₪ לכל תשלום, בהתאם לסכום החודשי של המזונות הזמניים הבסיסי שנפסק כנגדו בבית המשפט לענייני משפחה (ובהתעלם מהחובה לצרף לסכומים הפרשי הצמדה למדד). ובתאריך 8 או 9 ביוני 2010 הפקיד החייב בתיק ההוצל"פ את סכום המזונות הקבועים המעודכן בסך 4,240 ₪.
34. לשכת ההוצאה לפועל העבירה למבקשים את סכומי ההפקדות בתיק ההוצל"פ, בניכוי 1%, כלומר: מכל תשלום בסך 4,600 ₪, שביצע החייב בתיק ההוצל"פ, הועברו למבקשים 4,554.45 ₪, ומהתשלום בסך 4,240 ₪ הועברו לתובעים 4,198 ₪ בלבד.
35. המבקשת שמה לבה לעובדה שסכומי המזונות השוטפים המועברים לזכותה מלשכת ההוצאה לפועל נמוכים מהסכום הבסיסי שנפסק. לנוכח הודעות הזיכוי הממוחשבות שנתקבלו בדואר, סברה בתחילה כי החייב עשה דין לעצמו והפחית מכל תשלום חודשי, סתם כך, כמה עשרות שקלים חדשים.
36. מבירור טלפוני, שערכה המבקשת עם מרכז המידע של המשיבה, העלתה כי החייב בתיק ההוצל"פ דווקא שילם בשוברים את הסכום הבסיסי שהושת עליו, קרי 4,600 ₪ מדי חודש בין פברואר למאי 2010 ו- 4,240 ₪ ביוני 2010, אולם ההעברות הבנקאיות, שבוצעו מתיק ההוצל"פ למבקשים, נעשו בסכומים מופחתים, לאחר שבוצע ניכוי אגרת ההוצאה לפועל בשיעור 1% מכל תשלום.
37. **המבקשים לא קיבלו כל קבלה בגין סכומי האגרות שנגבו מתוך התשלומים שביצע החייב בתיק ההוצל"פ בניכוי מסכומי קרן המזונות השוטפת.**
38. לאחר בחינה מדוקדקת של תדפיס דף החשבון לתיק, אשר הופק לבקשת ב"כ המבקשים בלשכת ההוצל"פ בראשון לציון (כפוף לתשלום אגרת ביול בסך 4 ₪ הקבועה בתקנות האגרות בהוצל"פ), נוכחה המבקשת לראות, כי אגרת ההוצאה לפועל בסכום 45.54 ₪ נגבתה מכל תשלום מזונות חודשי בסכום 4,600 ₪ - ואגרה בסך 42 ₪ נגבתה מהתשלום המופחת שבוצע בסכום 4,240 ₪. לפיכך, קרן החוב בתיק ההוצל"פ הוקטנה בשיעור 99% מכל תשלום מזונות שהופקד בפועל על ידי החייב, באמצעות שוברי תשלום.
39. סכום הקטנת קרן החוב בתיק ההוצל"פ זהה לסכום ההעברה הבנקאית שביצעה המשיבה למבקשים, וכך, כביכול, נשתמרה האפשרות להיפרע מהחייב בתיק ההוצל"פ את סכום האגרה, האמור לחול עליו, על פי דין.
40. ב"כ המבקשים פנה לעורכי הדין המייצגים את החייב בתיק ההוצל"פ, בדרישה לתשלום הפער שנוצר במזונות, תוך הפנייה להוראות תקנה 6 (ב) לתקנות האגרות בהוצל"פ ואולם נענה על ידם, כי משלא ניתן פטור מתשלום האגרה בבית המשפט לענייני משפחה, הרי שעל פי תקנה 6(א) לתקנות אלה אין תוקף לדרישת ההשבה של המבקשים מהחייב, והדרישה נדחתה.

41. המבקשת עצמה פנתה בתאריך 5.5.2010 באמצעות דואר אלקטרוני למחלקת פניות הציבור של המשיבה, על פי הכתובת המתפרסמת באתר האינטרנט, ואולם עד לרגע זה לא זכתה פניית של המבקשים לתשובה.

תדפיס מהודעת הדואר האלקטרוני שהפנתה המבקשת למחלקת פניות הציבור במשיבה, מצורף לתצהיר התומך בבקשה זו – ומסומן כנספח מב 8

פרק ה' – עילות התביעה

42. למבקשים, כמו גם ליתר חברי הקבוצה כהגדרתה להלן, עומדת כלפי המשיבה הזכות להשבה של סכומי האגרה, שנגבו מתשלומי המזונות שבוצעו לטובתם על ידי החייב בתיק ההוצל"פ.

43. עוד זכאים המבקשים לכך שהמשיבה תחדל להבא מלגבות את אגרת ההוצל"פ על חשבון תשלומי המזונות שיבוצעו על ידי החייב בתיק ההוצל"פ – אלא תמצא דרך אחרת סבירה והגיונית, התואמת את הוראות הדין הרלוונטיות, לגביית האגרה מהחייב - ולא מהמבקשים.

44. כמו כן, טוענים המבקשים, כי מגיעות להם קבלות תשלום בגין האגרה שהופחתה, שלא כדין, מתשלומי המזונות שנועשו לטובתם – כל עוד לא הושבו לידיהם סכומים אלה.

45. לבסוף, יש לחייב את המשיבה להסיר ו/או לתקן את המידע המטעה הנמסר על ידה באתר האינטרנט הרשמי שלה, בסוגיית החובה באגרות ההוצל"פ בגין פתיחת וניהול תיק לגביית חוב מזונות.

46. **המשיבה פועלת מכוח חוק ההוצל"פ כשלוח של הזוכים, וכנאמן על הכספים שנגבים בעבורם.**

47. חוק ההוצל"פ קבע בסעיף 9(ב) כי האגרות וההוצאות חלים על החייבים, ותכליתו להגן על זכויותיהם של הזוכים, ולאפשר להם להיפרע את מלוא הסכומים שנפסקו לזכותם בערכאות השיפוטיות.

48. משכך, אופן ההתנהלות של המשיבה, בקיזוז אגרת הוצל"פ בשיעור 1% מקרן תשלומי מזונות המבוצעים על ידי החייבים בתיקי ההוצל"פ – **מהווה הפרה של חובתה כשלוח וכנאמן, ועולה לכדי עוולה של הפרת חובה חקוקה.**

49. זאת ועוד, קיזוז סכום אגרת ההוצל"פ מתוך תשלומי המזונות, המיועדים לזוכים, במקום למצוא דרך לגבות אגרות אלה בנפרד מהחייבים, מהווה "התעשרות" של המשיבה, על חשבון הזוכים, שלא על פי זכות שבדין – על אחת כמה וכמה, כאשר נוצרת סיטואציה אבסורדית של גביית אגרה על אגרה, כפי שהודגם קודם לכן.

פרק ו' - התביעה הייצוגית

50. המבקשים יטענו, כי לאור הוראת סעיף 3(א) והוראת סעיף 11 לתוספת השניה לחוק תובענות ייצוגיות, מן הדין להגיש את תביעתם בדרך של תביעה ייצוגית.

51. המבקשים יטענו כי הינם זכאים לכך שבית המשפט הנכבד יכיר בתביעתם כתביעה ייצוגית, בין היתר, מחמת שקיימת להם עילת תביעה אישית כנגד המשיבה. עילת תביעה זו היא למעשה אותה עילת תביעה שיש לכלל חברי הקבוצה כפי שתוגדר להלן.

הגדרת הקבוצה

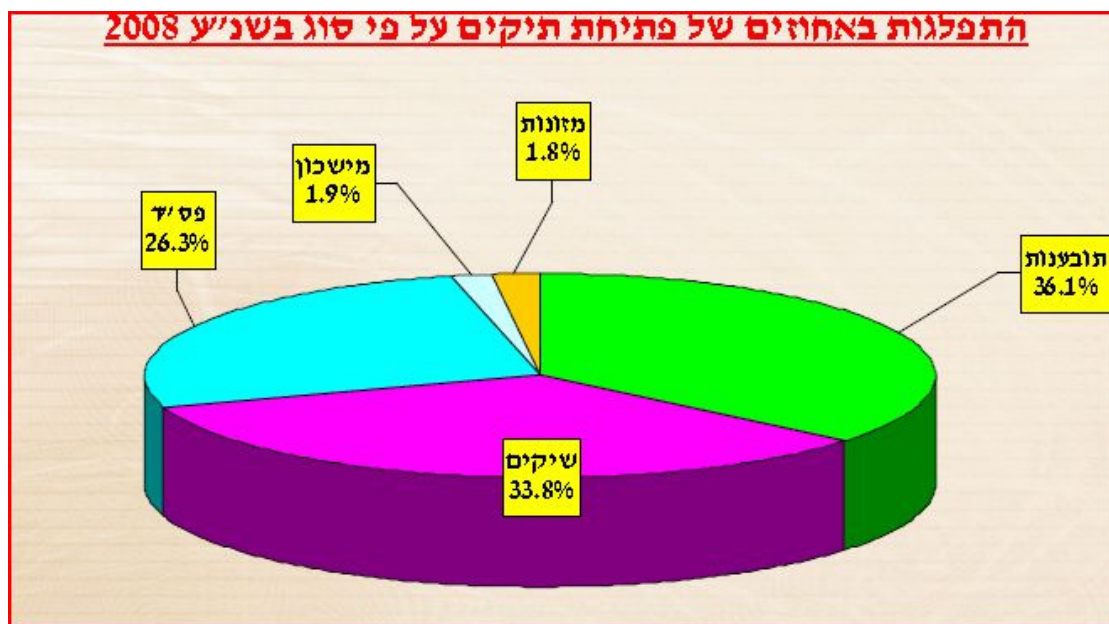
52. לאור הוראת סעיף 21 לחוק תובענות ייצוגיות מתבקש בית המשפט הנכבד להגדיר את קבוצת התובעים אשר יהיו מיוצגים לצורכי התובענה הייצוגית באופן הבא:

"זוכים בתיקים לגביית מזונות בהוצאה לפועל, אשר מזונותיהם שולמו בגבייה ישירה, באמצעות שוברים ו/או באמצעות קופות לשכות ההוצאה לפועל, באופן שהמשיבה העבירה לזוכים את המזונות ששולמו, בניכוי 1% - הוא שיעור אגרת תיק המזונות בהוצאה לפועל - וזאת במשך תקופה של 24 חודשים ממועד הגשת התובענה" (להלן: "קבוצת התובעים" או "הקבוצה").

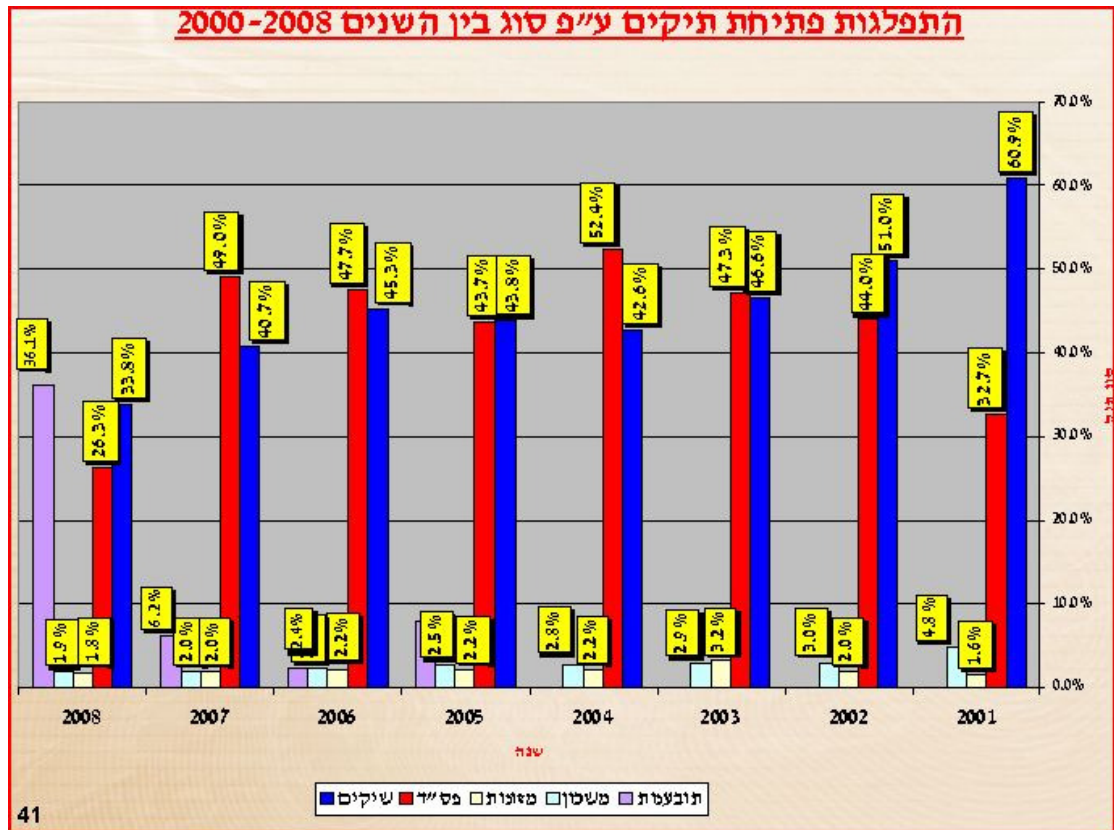
53. לחילופין, מתבקש בית המשפט הנכבד להגדיר את קבוצת התובעים באופן אחר לפי שיקול דעתו.

54. בהקשר זה יצויין כי בשלב זה למבקשים אפשרות מוגבלת ביותר להעריך את מספרם המדויק של חברי הקבוצה, אם כי בנסיבות העניין סביר מאוד להניח כי מדובר בקבוצה גדולה המונה רבבות חברים וחברות – כולם אנשים פרטיים, בשר ודם, רובם המכריע - קטינים.

55. מעיון בנתונים הסטטיסטיים המתפרסמים על ידי המשיבה באתר האינטרנט שלה, עולה כי מכלל התיקים שנפתחו במערכת ההוצאה לפועל בשנת 2008, עמד חלקם של תיקי המזונות על 1.8%, מרביתם – אגב – תיקים שנפתחו על ידי המוסד לביטוח לאומי.

56. בין השנים 2000 – 2008, נטלו תיקי המזונות נתח שנע סביב 2% מכלל התיקים שנפתחו.

57. לאור נתוני המשיבה, לפיהם קיימים כיום למעלה מ- 3,600,000 תיקי הוצל"פ פתוחים, הרי שבפילוח גס ניתן לומר שקבוצת התובעים מונה רבות.

58. מיותר לציין, כי המבקשים יעתרו בהמשך לקבלת מלוא הנתונים והפרטים מאת המשיבה, אשר דרושים לצורך עריכת תחשיב באשר להחזר הכספי המדויק המגיע לכל אחד מחברי הקבוצה.

59. הגם שאין אחידות בגובה הסכומים שנגבו, שלא כדון, בגדר אגרת הוצל"פ מחברי הקבוצה, ברור שמדובר בסוגייה טכנית, הנובעת מכך שהאגרה מחושבת בשיעור קבוע מתוך סכומי גביה, המשתנים ממקרה למקרה.

עמידת המבקשים בתנאים לאישור התביעה הייצוגית

60. מן הראוי לאשר את תביעת המבקשים כתובענה ייצוגית בשם כלל חברי הקבוצה, ולהתיר למבקשים להפוך לתובעים מייצגים - וזאת בעילות המפורטות לעיל ובכתב התביעה, ומכוח סעיף 8 (א) לחוק תובענות ייצוגיות.

61. לעניין אישור בית המשפט להגשת התביעה כתובענה ייצוגית, הרי שמתקיימים בתביעה זו התנאים המפורטים בסעיף 3(א) ובסעיף 8 (א) לחוק תובענות ייצוגיות, כדלקמן:

(א) למבקשים יש עילת תביעה כאמור בסעיף 3(א) לחוק תובענות ייצוגיות.

סעיף 3(א) לחוק קובע, כי לא תוגש תביעה ייצוגית אלא בתביעה כמפורט בתוספת השניה לחוק או בענין שנקבע בהוראת חוק מפורשת כי ניתן להגיש בו תובענה ייצוגית.

סעיף 11 לתוספת השניה לחוק קובע, כי ניתן להגיש תביעה נגד רשות להשבת סכומים שגבתה שלא כדין, כמס, אגרה או תשלום חובה אחר.

לעיל הראינו כי המשיבה מנכה מתשלום המזונות החודשי המגיע למבקשים אגרה בשיעור של 1% מכל תשלום ותשלום המבוצע לטובת המבקשים.

הלכה למעשה המשיבה גובה את האגרה מהמבקשים ולא מהחייב בתיק ההוצאה לפועל – אשר לפי הדין ממנו המשיבה נדרשת לגבות את האגרה.

העולה מן המקובץ הוא, כי למבקשים יש עילת תביעה כאמור בחוק תובענות ייצוגיות.

(ב) התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה, ויש אפשרות סבירה שהן יוכרעו בתובענה לטובת הקבוצה;

לאור האמור לעיל, אין ספק כי תנאי זה מתקיים בענייננו, באשר התובענה מעוררת שאלות זהות של עובדה ומשפט ביחס לכל חברי הקבוצה, ולפי הערכת המבקשים ובאי כוחם הח"מ, סיכויי ההצלחה של התובענה הינם טובים ביותר.

חיזוק לסיכויי ההצלחה בתובענה ניתן למצוא בליקויים ובאי התקינות שבגביית האגרה מתיקי מזונות בהוצל"פ, תוך הטעיה לכאורה ובניגוד לפירסום פומבי של המשיבה, מבלי שתופקנה קבלות תשלום, ותוך יצירת תשלום כפל של אגרה, כך שסכומי האגרה הנקובים כחוב שיורי בתיקי ההוצל"פ, ישאו בעצמם אגרה בשיעור 1%, במועד התשלום, אם וכאשר יתבצע.

הדברים הבאים מצוטטים מתוך דו"ח שמפרסמת המשיבה באתר האינטרנט שלה:

"בנוגע לתיקי המזונות, אלו אמנם מחזיקים נפח קטן יחסית במלאי התיקים של כ-1.8% אולם לתיקים אלו משמעות רבה לאור העובדה שגביית כספים אילו אמורה לממן את ילדיהם הקטינים של החייב והזוכה ומשך זמן פעילות התיק היא כ-15 20 שנה בעוד הפעילות היא חודשית, שוטפת."

כלומר, המשיבה עצמה מייחסת חשיבות רבה ונותנת דגש מיוחד לצרכיהם ולמאפייניהם הייחודיים של חברי הקבוצה, הזוכים בתיקי מזונות, דבר המחזק

את הטיעון לפיו מדובר בתובענה המעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה.

בהתאם לסעיף 21 לחוק תובענות ייצוגיות, ניתן אמנם לתבוע השבה של סכומי האגרה שנגבו לכאורה שלא כדין מחברי הקבוצה, בגין תקופה של תעלה על 24 חודשים בלבד עובר למועד הגשת הבקשה לאישור, ואולם יחד עם זאת, לאור העובדה שבקשה זו נועדה להביא לחדילה של המשיבה מאופן ההתנהלות המנוגד לדין – הרי שבשים לב להתמשכותם של תיק המזונות, ול"אורך חייהם" במערכת, לעיתים קרובות מעבר ל- 15 ואף ל- 20 שנה, **הרי שחשיבותה של בקשה זו, בחיסכון שתשיג עבור חברי הקבוצה ובמניעת העוללות הנגרמות להם, רבה לאין שיעור מתביעת ההשבה הנבלעת בתוכה.**

תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת ביותר להכרעה במחלוקת בנסיבות העניין ; (ג)

לאור העובדה שהנוק הנגרם לכל אחד מחברי הקבוצה הינו קטן למדי, לא יותר מעשרות שקלים בודדות לחודש, במרבית המקרים, אין הצדקה בניהול תובענה בנפרד.

כמו כן, לנוכח העובדה שהמדובר בסטיה של המשיבה מהוראות דין חד משמעיות, הרי שמתקיימות החלופות שבסעיף 1 לחוק תובענות ייצוגיות, אשר נועד, בין היתר, לשפר את ההגנה על זכויות, לקדם את מימוש זכות הגישה לבתי המשפט, למנוע הפרות דין ולחזק את ההרתעה מפני כך, להעניק סעד הולם למי שנפגעו מהפרת דין ולתרום לחסכון בזמנה של מערכת המשפט, על ערכאותיה השונות.

בנסיבות אלה, מן הראוי להכריע בעניינם של כלל חברי הקבוצה במסגרת הליך אחד, שהכרעתו תהיה תקפה ביחס לכלל הקבוצה.

בשים לב למאפיינים המייחדים, המשותפים לציבור הזכאים למזונות – קרי: קטינים, בני משפחה נזקקים ונשים נשואות, שידן אינה משגת, מדובר בקבוצה שבאופן מובהק יש להקל עליה לממש את זכות הגישה לבית המשפט. לגבי קבוצה זו, אותם סכומי אגרה המקוזזים, שלא כדין, מהמזונות המשולמים על ידי החייבים, באמצעות המשיבה - אינם זניחים כלל ועיקר, ומדובר – מבלי להפריז – בפגיעה בקיומם הבסיסי של אותם זכאים.

קיים יסוד סביר להניח כי עניינם של כלל חברי הקבוצה יוצג וינוהל בדרך הולמת ; (ד)

בהקשר זה יצויין כי למבקשים וליתר חברי הקבוצה אינטרס זהה ומשותף וכי אין בינם לבין יתר חברי הקבוצה כל ניגוד אינטרסים.

ב"כ המבקשים הינם עורכי דין בעלי ותק ונסיון רב בייצוג בעלי דין בערכאות השונות, ובתחומים האזרחיים והדיוניים הרלוונטיים. בהקשר זה ראוי לציין כי נסיונם הצבור של ב"כ המבקשים עולה בקנה אחד עם המסקנה, כי ייצוג קבוצת התובעים כולה מצויה בידיים נאמנות, הראויות למלאכה זו.

(ה) קיים יסוד סביר להניח כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינהל בתום לב;

מטרת התובענה היא לתקן את העוול שנעשה לחברי הקבוצה, והמבקשים בתוכם, להביא לחדילה של המשיבה מפני גביית אגרות הוצל"פ, ממי שאינם חבים בכך, ולפצותם בגין הנזק הכספי והעיוות אשר נגרם להם, בעטייה של המשיבה.

המשיבה הינה רשות מרשויות השלטון, חלק מהזרוע המבצעת, הבאה במגע יומיומי עם הציבור הרחב, ומשמשת, מכוח דין, כשלוח של הזוכים בתיקי ההוצל"פ וכנאמן על הכספים, הנגבים ומשולמים עבורם, באמצעותה. המבקשים נמנים עם קבוצת הזוכים בתיקי הוצל"פ שנפתחו לגביית חובות מזונות.

המבקשים הוטעו באמצעות המידע שמסרה המשיבה בדף האינטרנט שלה – כך שלא ידעו כי תיגבה מהם אגרה, מעבר לאגרת הפרוטוקול, ששולמה עם פתיחת תיק ההוצל"פ, וכי אגרה זו תופחת למעשה מתשלומי המזונות שיבוצעו באמצעות שוברים לתיק ההוצל"פ.

המבקשים נוכחו לראות כי הכספים שמעבירה אליהם המשיבה, נמוכים מסכום המזונות המקורי שנפסק לטובתם על ידי הרשות השופטת – ורק לאחר שהטריוויה עצמם לברר ולהפיק דף חשבון (הכרוך כשלעצמו בתשלום אגרה), נוכחו לדעת כי המשיבה למעשה ניכתה מתשלומי המזונות, שנועדו לכיסוי הוצאות מחייתם, אגרה – מבלי שתפיק בגין כך קבלות.

המבקשים טוענים כי מגיע להם, ולכל שאר חברי הקבוצה, החזר של האגרות שנגבו על חשבונם מתשלומי המזונות – כמו גם חדילה של נוהל פסול זה והסרת ההטעיה מאתר האינטרנט של המשיבה.

ייצוג וניהול התובענה בידי המבקשים ובאי כוחה הח"מ ייעשו, אפוא, בתום לב ומתוך ראיית טובתה של הקבוצה כולה.

פרק ז' – נזקי המבקשים ונזקי חברי הקבוצה

הנזק שנגרם למבקשים כתוצאה מגביית האגרה שלא כדין מגיע לכדי 1% מתשלום המזונות החודשי, דהיינו 45.54 ₪ לחודש, מתוך כל תשלום מזונות זמניים בסך 4,600 ₪ שביצע החייב בתיק ההוצל"פ, וסך של 42.4 ₪ מכל תשלום מזונות קבועים בסך 4,240 ₪ שנפסקו לזכות המבקשים.

הואיל ותיק מזונות נמשך שנים רבות, היה ולא תיפסק הגביה הלא חוקית של אגרת ההוצאה לפועל, נזקם הכולל של המבקשים עלול להגיע במצטבר לאלפי שקלים בעתיד.

קבוצת התובעים מונה עשרות אלפים וביניהם קטינים רבים. כפי שצינו לעיל, הואיל ומשך החיים של תיק הוצאה לפועל הוא שנים רבות, הנזק המצטבר לחברי הקבוצה מצטבר למליוני שקלים.

הנתונים המדויקים והמלאים נמצאים בידי המשיבה, כך שאת הנזק הכולל של חברי הקבוצה ניתן יהיה לחשב במהלך בירור התובענה. בשלב זה די שהמבקשים הצביעו על נזקם האישי והראו כי מדובר בנזק מצטבר לקבוצה גדולה.

פרק ח' – סיכום ובקשת סעדים

62. כל הטענות הכלולות בבקשה זו ו/או בתובענה נטענות במצטבר או לחלופין, הכל בהתאם לעניין ובהקשר הדברים.

63. תצהיר המבקשת, קרן פורמה-מרון מצורף לבקשה זו לשם תמיכה בעובדות הנטענות במסגרתה.

64. לאור האמור לעיל, בית המשפט הנכבד מתבקש לזמן את המשיבה לדין ולהורות על מתן הסעדים הבאים באופן מצטבר ו/או חלופי לפי העניין:

- (א) לאשר את התביעה כתובענה ייצוגית;
- (ב) להגדיר את הקבוצה המיוצגת לצורכי התובענה הייצוגית, כאמור לעיל;
- (ג) ליתן הוראות בדבר אופן פרסום ההחלטה בבקשה זו, לכשתתקבל, לקבוע את נוסחה ולחייב את המשיבה בהוצאות פרסומה;
- (ד) להורות למשיבה לחדול מגביית אגרת ההוצאה לפועל בתיקי המזונות תוך ביצוע ניכויים מהסכומים שנועדו להיות משולמים לזוכים, באופן שתואר לעיל – ולחייב בתשלום האגרה, אם בכלל, את החייבים;
- (ו) לחייב את המשיבה להשיב לחברי הקבוצה את הסכומים אשר נוכו על ידה שלא כדין, כאגרות מתוך סכומי המזונות ששולמו לתיקי ההוצאה לפועל, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כחוק ממועד הניכוי ועד מועד השבתו בפועל;
- (ז) לוודא כי לא יחול חיוב של אגרה על אגרה, כפי שיוצרת שיטת הניהול הנוכחית של תיקי ההוצאה לפועל לביצוע פסקי דין למזונות;

- (ח) להפיק ולתת בידי חברי הקבוצה קבלות תשלום בגין אגרות ההוצאה לפועל שנגבו במסגרת תיקי ההוצל"פ, מתוך תשלומי המזונות שבוצעו באמצעות שוברים ו/או בקופות ההוצאה לפועל.
- (ט) להביא לתיקון ולהסרה של המידע המטעה ו/או העלול להטעות, המתפרסם באתר האינטרנט הרשמי של המשיבה.
- (י) להורות על תשלום גמול הולם למבקשים, בהתאם לאמור בסעיף 22 לחוק תובענות ייצוגיות;
- (יא) לקבוע את שכר-טרחתם של באי כוח המבקשים הח"מ, בהתאם לאמור בסעיף 23 לחוק תובענות ייצוגיות;
- (יב) ליתן למבקשים ולקבוצת התובעים כל סעד נכון וצודק בנסיבות העניין לפי שיקול דעתו של בית המשפט הנכבד.

אבנר גבאי, עו"ד

ברק הלוי, עו"ד

באי-כוח המבקשים